Nr. 42. Neue Jüdische Zeitung. III. Jahrgang.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָננערסטאג.

פרענומעראציאָנס-פרייזע:
גאנציעהריג 7 פֿל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פֿירטעליעהריג 1 „ 75 „

דיא רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפֿינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואָהין אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראטע ווערדען ביללינסט בערעכנעט.

ב"ה בודאפעסט, ח אדר. Budapest, Donnerstag 15. Feber 1883. שנת תרמ"ג לפ"ק.

די נאכוועהען!

אונגארן איזט איין פֿרייער שטאאט. מאן קאנן דאזעלבסט שפרעכען אונד שרייבען וואס מאן וויללֿ. דיא פרעספֿרייהייט אונד דיא רעדע-פֿרייהייט, דיעזע ביידען פֿרייהייטען האלט דער אונגאר האָך אונד הייליג. ער לאסט זיך דארין ניכט אום איין האאר ברייט פֿערקירצען. דיא רעגיערונג האט אבער אייך צו פֿיעל נאכזיכט אין דיעזער בעציעהונג בעוויעזען. שענדליכע זאכען וואורדען זייט מאָנאטען אין שפאלטען לאנגען צייטונגס-ארטיקעלן איבער דאס יודענטהום געשריעבען. איינע גאנצע קאָנפֿעססיאָן עהרליכער, שטרעבזאמער, אונד פאטריאָטישער בירגער וואורדע אין פֿריוואָלער וויזע פֿאָן איינינען „געלדריעגערן" אין דען קאָטה געצערט. נון קאָממט דער צאהלטאג. יעדערמאנן מוס דאסיעניגע וואס ער געשריעבען האט, פֿעראנטוואָרטען. דאס געזעטצט קעננט קיינען אונטערשיעד אין דער פערזאָן. זאָ קאָממט עס, דאס זעלבסט איין דעפוטירטער צור רעכענשאַפֿט געצאָגען ווערדען קאנן, אונד זיינע בעהויפטונגען פֿאָר דעם געריכטע בעוויעזען מוס.

אישטאָצי אונד ווערהאָוואי, ביידע הערדען אנטיסעמיטען ווערדען פֿאָן דעם בודאפעסטער געריכטס-האָף אלס פרעסגעריכט וועגען דער געשריעבענען ארטיקעל צור פֿעראנטוואָרטונג געצאָגען. אישטאָצי האט זיך וועגען איינעס ארטיקעלס „דאס פֿעריודעטע אונגארן" בענאננט, זו פֿעראנטוואָרטען, וועלכער ארטיקעל אין זיינעם מאָנאטסהעפֿט „12 ראָפּ-ראָט" ערשיענען איזט. דאס געזוך וועגען אויסליעפֿערונג דעם אבגעאָרדנעטען אישטאָצי וואורדע זאָנטאג פֿאָם אימוניטעטס-אויסשוססע פֿערהאנדעלט, אונד האט דער אויסשוס בעשלאָססען, דעם אנזוכען דער אָבערשטאאטסאנוואלטשאַפֿט פֿאָלגע צו געבען, אונד דיא אויסליעפֿערונג אישטאָצי'ס דעם רייכסטאגע צו עמפֿפֿעהלען. דיא אויסליעפֿערונג אישטאָצי'ס ווירד דאהער ערסט דאנן ערפֿאָלגען, ביז דער רייכסטאג דאריבער ענטשיעדען ווירד. דער רייכסטאג ווירד געוויס דען אנטראג דעם אימוניטעטס-אויסשוססעס אננעהמען אונד אישטאָצי אויסליעפֿערן.

בעציגליך ווערהאָוואי איזט עבענפֿאללס דאס אנזוכען דעם פעסטער געריכטסהאָפֿעס וועגען אויסליעפֿערונג דעסזעלבען אן דען רייכסטאג געלאנגט, אונד האט מאן דאס געזוך אן דען אימוניטעטס-אויסשוס צור ענטשיידונג געזענדעט.

אין דער רייכסטאגס-זיטצונג פֿאָם 12. דיעזעס האט ווערהאָוואי זיך זעהר בעקלאגט. ער זאגטע, דאס ער געסטערן אין דער זיטצונג דעם אימוניטעטס-אויסשוססעס ערשיענען זייא, וואָ איבער דיא אויסליעפֿערונג אישטאָצי'ס, אונד איבער זיינע איינענע זאכע פֿערהאנדעלט וואורדע. נאך פֿערלעזונג איינער שריפֿטליכען אייסערונג אישטאָצי'ס איבער דיא געגען איהן אנהענגיגע פרעסקלאגע ווינקטע דער אויסשוספרעזידענט (דעזידער גראָמאָן) דעם אבגעאָרדנעטען וויקטאָר אישטאָצי, זיך צו ענטפֿערנען, וואס דיעזער אויך טהאט. שפעטער, אלס דיא אויסליעפֿערונג ווערהאָוואי'ס אונד אינצע'ס פֿערהאנדעלט וואורדען, ערזוכטע דער פרעזידענט אויך דיא אבגעאָרדנעטען ווערהאָוואי אונד אינצע, דיא עבענפֿאללס אנוועזענד וואַרען, זיא מאָכטען זיך אין איינען נעבענזאאל בעגעבען. ער (ווערהאָוואי) מיינטע, דאס זיינע אנוועזענהייט דיא הערדען פֿיעללייכט אין דער אבשטימונג אונאנגענעהם בעריהרע. אללייין דער אויסשוס פֿערהאנדעלטע לענגערע צייט, וועהרענד דיא ערוועהנטען הערדען אין איינעם אנדערן לאָקאל וואַרען. דיעס וועהרטע דעם רעדנער צו לאנגע; ער בעגאב זיך דאהער אין דען זאאל צוריק, וואָ דער אויסשוס בעריעטה אונד מאכטע דען אויסשוס-פרעזידענטען אויפֿמערקזאם, דאס נאך דער הויזאָרדנונג דיא אבגעאָרדנעטען דאס רעכט האבען, אין דען אויסשוס אונד פעטיציאָנס-זיטצונגען צו ערשיינען — מיט אויסנאהמע פֿאָן צוויא אויסשיססען, צו וועלכען אבער דער אימוניטעטס-אויסשוס ניכט געהארט. ער האבע צוגלייך דען אויסשוס-פרעזידענטען אויפֿמערקזאם געמאכט, דאס ער דיא אנגעלעגענהייט פֿאָר דאס הויז ברינגען ווערדע; דענן איין אויסשוס דעם הויזעס זייא קיין קאָמיטאטספֿערוואלטונגס-אויסשוס, וואָ דער אָבערגעשפאן אללייין הערשט. היער האבען אללע אבגעאָרדנעטען גלייכע רעכטע. ער בישטעט דען פרעזידענטען, אין דיעזעם פֿאללע דאס געאייגנעטע צו פֿערפֿיגען.

דער פרעזידענט אנטוואָרטעטע: אין דיעזער זאכע מוס יעדענפֿאללס דער בעטרעפֿפֿענדע אויסשוס זיך אייסערן. דאָך איזט דער אויסשוספרעזידענט יעטצט ניכט אנוועזענד. פֿיעללייכט ווירד דער אויסשוס ביי איינרייכונג זיינעס בעריכטעס איבער דיא אויסליעפֿערונג, אייך איבער דיא פֿאָרגעבראכטע זאכע בעריכט ערשטאטטען. זאָדאנן ווירד מאן דעם אויסשוססע, אינסטרוקציאָנען ערטהיילען קאָננען, אים פֿאללע טהאטזעכליך איינע פֿערלעטצונג דעם רעכטעס פֿאָרליעגט. (רופֿע אויף דער אייסערסטען לינקען: „דיא הויזאָרדנונג שפריכט דייטליך!") מאן מוס עבען דען אויסשוס יעדענפֿאללס אנהאָרען, וואָרום ער איין זאָלכעס פֿאָרגעהען בעפֿאָלגט האט. (צושטיממונג.) זאָ זאגטע דער פרעזידענט הערר פעטשי. יעטצט עבען קאָממען דיא נאכוועהען פֿיר דיא הערדען אייפֿהעטצער, אונד זיא וויססען זעלבער ניכט, וויא זיא זיך אוים דער „מאטש" הערויספֿוטצען זאָללען. איין פאאר גולדען האט דאָך דאס העטצען איינגעטראגען, דענן הערר ווערהאָוואי האט „טיסא-עסלאר" איין שאָנעס הויז, דאס ער זיך אין אָפֿען געקויפֿט, צו פֿערדאנקען —. עס ווירדע איהם דאהער גאר ניכט שאדען, וועננ ער אויף קירצע צייט אין'ם קיהלע קאממען מאכטע.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דיא לינקע ווירד געפֿליקט.) עס וואר איין שטארקער ריס, דער דיא „לינקע" צערשפאלטען, דענן עס וואָרען אויסזיכטען פֿאָרהאנדען, דאס זיך דיעזע לינקע, וויא דיא לינקע האנד אין 5 פֿינגער, אין 5 טהיילע שפאלטען זאָללטע. עס וועהרע פֿיעללייכט פֿיר דאס לאנד קיין צו גראָססער שאדען ענטשטאנדען, וועננ דיא טרייבען בעשטאנדטהיילע דער פארטהייא גענצליך אויסגעשיעדען וואָרדען וועהרען, דענן וואס קאנן מאן פֿאָן איינעם אָנאָדי, סאלאי, שימאָני גוטעס ערוואַרטען? אָדער וויא זאָללען זיך דיעזע געמיינען זעעלען מיט איינעם איראני, מאָטשארי אין איינער געזעללשאַפֿט פֿעראיינינגען קאָננען? — אבער איינע אָפּפּאָזיציאָן מוס אין יעדעם רייכסטאגע זיין, דאמיט ער אויף דיא בעגאנגענען פֿעהלער אויפֿמערקזאם געמאכט ווערדע. זאָ האבען וויר ניכטס דאגעגען, דאס ווידער איינע איינינגונג געמאכט וואָרדען איזט אין דער צערריססענען פארטהייא, אומזאָמעהר אלס דיא אנערקעננונג דער רעכטסגלייכהייט אונד ברידערליכקייט, יא אויסדריקליך דיא אנערקעננונג דער יודען-עמאנציפּאציאָן אין דאס גרונד-געזעטץ אויפֿגענאָממען וואָרדען איזט, נעגען וועלכעס קיין מיטגליעד דער פארטהייא זיך אויפֿלעהנען דארף. דיא פארטהייא האט איהר פֿערדאממענדעם אורטהייל אויסגעשפראָכען איבער דיעעניגען וועלכע דיא יודענהעטצען אנגעאָרדנעט האבען אונד וועלכע קאָשוטה „האנדאבאנדא"-שפעקטאקעלמאכער הייסט. דיא פארטהייא האט איין פֿינפֿגליעדריגעס קאָמיטע ערנאננט, וועלכעס דיא רעגעלן פֿיר דאס בענעהמען דער מיטגליעדער דער פארטהייא נעגענאיבער פֿעסטזעטצען זאָלל. דיעזער בעשלוס וואורדע פֿאָן אללען אנוועזענדען איינשטיממיג אנגענאָממען, אונד דיא פֿאָלגע דאפֿאָן ווירד זיין, דאס דיא הערדען אָנאָדי, סאלאי אונד דיא אנדערען אנטיסעמיטישען העטצער גענאָטהיגט זיין ווערדען, דיא פארטהייא צו פֿערלאססען, אונד איינען בעזאָנדערן „גאססענבובען-קלוב" בילדען קאָננען. דיא הויפטפֿעראנלאססונג צו דיעזער איינינונג איזט איין בריעף קאָשוטה'ס, דער פֿאָן העלפֿי דעם קלוב פֿאָרגעלעזען וואָרדען אונד דען וויר ווייטער אונטען אבדרוקען.

* (קאָשוטה אונד דיא לינקע פארטייא.) איבער דעם אים דער לינקען פארטייא הערדשענדען שטרייט האט לודוויג קאָשוטה אן איגנאטץ העלפֿי איינען בריעף געריכטעט, וועלכעם פֿאָלגענדעס צו ענטנעהמען איזט: דער גראָסע פֿרייהייטסהעלד זאגט, דיא אונאבהענגיגקייטס-פארטייא זייא ביזהער איינע פארטייא געוועזען, דיא אין בעטראכט געצאָגען אונד בעריקזיכטיגט וואָרדען מיססע, דיא אבער אין פֿאָלגע דער שפאלטונג צוזאממענשרומפֿפֿען ווירדע, ער קאנן דיעזע טרעננונגס-פֿערזוכע נור מיט בעזאָרגניס מיטאנזעהען. ער וויסזאגט דארום ניכטס גוטעס פֿיר דיא פארטייא אונד פֿיר דיא ציעלע דער אונאבהענגיגקייטס-בעשטרעבונגען. דיא טרעננונג ווירד ניכט דיא איינינונג, זאָנדערן דיא צערשפליטטערונג דער קרעפֿטע צור פֿאָלגע האבען, וואס גלייכבעדייטענד איזט מיט דער פרייזגעבונג דעם ערפֿאָלגעס. אוים דיעזער שפאלטונג ווערדען נור דיא אנהענגער דער שטאאטסרעכטליכען באזיס, דיא אויף דיא בעדריקונג אונגארנס הינארבייטענדען פּאָליטיקער דעם וויענער האָפֿעס קראַפֿט שאַפֿפֿען. יע שווערער דאס גרייזענאלטער אויף מיך לאסטעט – שרייבט קאָשוטה — דעסטאָ בעטריבטער דענקע איך דאראן, דאס דיא נאציאָן דיא נאטירליכע אונד היסטאָרישע באזיס דער אונאבהענגיגקייטס-בעשטרעבונגען פֿאָן זיך וויזט. מיט ביטטערקייט וויזט ער דאראוף הין, דאס ער אללמעליג אויסגעשלאָססען ווירד אויס דעם בירגערליכען אונד פּאָליטישען לעבען אונגארנס. דיא רעגיערונגספארטייא האט איהן דורך דאס געזעטץ איבער דיא שטאאטסבירגערשאַפֿט אלס בירגער אונגארנס אויסגעשלאָססען; דיא שפאלטונג, דיא זיך יעטצט פֿאָרבערייטעט, ווירדע פֿיר איהן איינע צווייטע אויסשליעסונג בעדייטען; ער ווירדע יעטצט דאָפפעלט פֿאטערלאנדלאָז ווערדען.

* (ווערהאָוואי אונד ראבבינער בלאָך.) אונזערע פֿריינדליכען לעזער ווערדען גראָסע אויגען מאכען, ווענן זיא דיעזע איבערשריפֿט לעזען: וויא רייםט זיך דער רעדאקטער דעם „פֿינגעטלענשעג" מיט דעם רעקטאָר דעם ראבבינער-סעמינארס צוזאממען? נון, זאָ רייםט זיך דאס. ווערהאָוואי האלט בלאָך פֿיר איינען עכטען ארטהאָדאָקסען, אונד דא ער בעזאָנדערס אויף דיא ארטהאָדאָקסען שלעכטעס צו שרייבען בעשטרעבט איזט, זאָ נימט ער דען ארמען בלאָך מיט זיינער באָזהאַפֿטען פֿעדער אין דיא ארבייט. אבצוואר מאן לייכט איינזעהען ווירד, דאס איהם ביי דיעזעם ארטיקעל איין יודע דיא האנד געפֿיהרט האט. — ער שרייבט פֿאָלגענדעס: בלאָך שטאממט פֿאָן איינער עבען זאָ פֿראָממען, אלס גע-

סאנדער אשבוט הילט וועהרענד דיעזער צייט וואכע, אב קיינע פרעמדע פערזאן זיך ניכט נעהערט. דיא דאנן דאס גאנצע דען אסטערייכערן פעררא-טען קאננטע. — קאשוטה אונד אלעקסאנדער אשבוטה איבערשריטטען זאדאנן דיא טירקישע גרענצע, וועהרענד אדאלף אשבוטה נאך לוגאש צוריקקעהרטע. דיא אסטערייכישע רעגירונג בעקאם יעדאך אלסבאלד ווינד דאפאן, דאס מעהרערע מיטגליעדער דער פאמיליע אשבוטה ביים פערבערגען דער אונגארישען קראנע בעטהייליגט וואהרען. לודוויג אשבוטה וואורדע דענן אויך מורין דארויף פערהאפטעט. דער אונטערזוכונגסריכטער פערהארטע איהן אונד זאגטע: „העררר אשבוטה, וויר וויססען יא אהנעהין שאן, וואו דיא אונגארישע קראנע פערבארגען איזט וועגן זיא איינגעשטעהען. ווערדען זיא אלזא היעדורך יא ניכט דיא זאכע דער אונגארן פערראטהען, דא וויר בערייטס אללעס וויססען. דאך אין איהרעם אייגענען אינטערעססע ראטהע איך איהנען, דאס זיא אללעס איינגעשטעהען, דא זיא היעפיר ניכט בלאס דיא פרייהייט, זאנדערן אויך נאך איינע בעלאהנונג פאן 150,000 גולדען ערהאלטען ווירדען!" — דער אונטערזוכונג-ריכטער גלויבטע מיט זיכערהייט, דורך דיעזע פערשפרעכונג דעם פערהאפטעטען דאס געהיימניס, וואו דיא אונגארישע קראנע זיך בעפינדע, הערויסלאקען צו קאננען. דאך לודוויג אשבוטה ערווידערטע מוטהיג: „פאר אללעס איזט פיר יענען, דער דיא אונגארישע קראנע הערביישאפט, דיא סוממע פאן 200,000 גילדען אויסגעשריעבען. איך לאססע מיך אלזא ניכט אום 50,000 גולדען פאן דען אסטערייכערן בעשטעהלען; צווייטענס בין איך יא „קראנהיטער". דער אין זאלכעם געהיימניס ניכט אום אללע שעטצע דער וועלט אויספלודערן דארף!" דער טרייע פאטריאט מוסטע זיינע האלזשטאריגקייט מיט מעהריעהריגעם קערקער ביסען, דאך ווארד ניעמאנד זא מעכטיג, איהם זיין געהיימניס צו ענטלאקען, ער ווארד עבען איין ווירדיגער אונגארישער קראנהיטער!"

* (דיא פריילאססונג דעם פרינצען נאפאלעאן.) פרינץ יעראמע נאפאלעאן וואורדע פאן דער אנקלאגעקאממער פרייגעשפראכען אונד זאפארט אין פרייהייט געזעטצט. דיא אנקלאגעקאממער אין זאכען דעם פרינצען נאפאלעאן טראט מיטטאגס צוזאממען, וועלכע אויס דרייצעהן ריכטערן בעשטאנד. דער גענעראלאדוואקאט צאג זיך צוריק, נאכדעם ער זיין געזוכשריפט ניעדערגעלעגט, דאס אויף איינשטעללונג דער אונטערזוכונג לויטעטע. דער פרעזידענט לאז היערויף דיא אקטען אונד דיא דענקשריפט דער פערטהיידיגער דעם פרינצען נאפאלעאן פאר. אום האלב 2 איהר גאב דיא אנקלאגעקאממער איהרען בעשלוס אויף איינשטעללונג דער אונטערזוכונג קונד. דיא היפטמאטיווע געהען דאהין, דאס אין דעם מאניפעסט וואהל דיא רעפובליקאנישען אינשטיטוטיאנען אין דער העפטיגסטען ווייזע אנגעגריפפען אונד אנגעשווערצט ווערדען, אינדעססען קיינע דירעקטע אנשטיפטונג, זאמיט אויך קיין שטראפבארער פאלל פארליעגע. וועסהאלב דענן אויך ענטגעגען דעם אנטראגע דעם שטאאטסאנוואלטעס דיא איינשטעללונג דעם פערפאהרענס אונד דיא זאפארטיגע פריילאססונג דעם בעשולדיגטען צו ערפאלגען האבע. דער פרינץ וואר זייט פריה דאפאן אונטערריכטעט, דאס דיא אונטערזוכונג איינגעשטעללט ווערדען ווירדע. דיא ערסטע נאכריכט פאן דער פריילאססונג איבערבראכטע דער אדוואקאט געארגע לאבארד דעם פרינצען נאך אויטעאיל. יעראמע זאגטע: „איך וואוסטע, דאס עס זא קאממען ווערדע איך. האטטע אללעס פערטרויען אין דיא אונאבהענגיגקייט דעם פראנצאזישען ריכטערס." דיא פאליציסטען, וועלכע דען פרינצען בעוואכטען, האטטען אינדעם נאך קיינען בעפעהל, דען פרינצען פרייצוגעבען זאפארט פאהר לאבויד צור פאליציא. אינצווישען פערדאפפעלטען דיא פאליציסטען, וועלכע וואהל גלויבטען, מאן וואללע זיא טיישען, איהרע וואכזאמקייט אונד פערווייגערטען יעדערמאנן דען צוטריטט. פאר דער אנשטאלט האטטען זיך פיעלע לייטע אנגעזאממעלט. אין עקויפאשען אונד פיאקערן קאמען דיא פריינדע דעם פרינצען אן. אום האלב 6 אוהר אבענדס ערפאלגטע דיא פריילאססונג איין פאליציקאממיססער רעלדעטע זיך אונד מיט דען ווארטען: „קאיזערליכע האהייט זינד פרייא". גאב ער דעם פרינצען דיא פרייהייט. — „זינד אללע בעפעהלע ערטהיילט?" — (פראגטע יעראמע) — „יא" — „איך דאנקע איהנען", — (ענטגעגנעטע דער פרינץ) „איך בעגעבע מיך זאפארט נאכהויזע." עטווא זיעבענהונדערט פערזאנען ענטבלאסטען וויא אויף קאממאנדא ביי זיינעם אנבליקע דאס הויפט. דער פרינץ גריסטע נאך אללען זייטען, בעשטיעג איין פפערד אונד רייטט אים גאלאפפ דאפאן. קיינערלייא אויסרוף וואורדע געהארט. דער פרינץ בעגאב זיך אין זיינע וואהנונג. — פרינץ יעראמע ווירד, וויא עס הייסט, פראנקרייך אויף איינגע צייט פערלאססען, אונד זיך צונעכסט צו איינעם בעזוכע דער קאיזערין איישעניע נאך ענגלאנד בעגעבען. דער פרינץ איזט אינדעם אימטער נאך אנוואהל.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאן ווייצען וואר סארטע וואכע מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר גוט. 150000 מעטערצ' וואורדען פערקויפט.

קארן —.7—7 30 גולדען.

גערסטע פוטטערוואארע 6.75—6.90 גול. מיטטעלוואארע 7.25—7,75 גול.

האפער 6.25—6 35 גולד.

קוקורוץ 5.90—6.15 גולד.

רעפס קאהל 14.25 גולד.

האנפזאמען —.12 גול.

ריבאל דאפפעלט ראפפינירט —.45 גול' פער 100 קילאגראמם.

רעפסקוכען 6.25 גול.

מעהל-פרייזע פער באללען צו 100 קילאגראמם אב בודאפעסט, נומ':

8½	8	7	6	5	4	3	2	1	0
10.80	12 80	14.60	15.60	16.40	17.50	18.10	18.60	19.20	19.80

גילדען.

קלייע פיינע 4.50 גול. גראבע —.4 גול.

הילזענפריכטע. פיזאלען 9,75 גול. צווערגבאהנען —.12 ערבזען —.10—.12 גול' געשעלטע 15.50 גול. לינזען 12—16 גול. קימטעל 26—28 גול. אנבוי-וויקען —.8 גול. הירזע 5.50 גול. הירזעברייען —.11 גולדען (אללעס פער 100 קילאגראמם).

מאהן, גרויער 26—28 גול. בלויער 31-32 גול.

האניג געלישעטער —.37—.40 גולדען. וואכסהאניג — גולד.

וואכס ראפענירטער 128 גולד.

קנאפפערן אונגארישע פרימא 16,50 גולד.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) סלאוואנישער 1882 22.50 גולדען.

ווייגשטיין 56—66 גול. יע נאך קוואליטעט.

קלעעזאמען, אונגארישער לוצערנע 48—50 גולדען.

פעטראלעאום 25.25 גול.

אונשליטט (חלב) —.51—.52 גול.

צוועטשקען, סערבישע זאק-וואארע פער מערץ-אפריל 24.10 גול.

שפיריטוס נייע מעטהארע אים קליינען 30.50 30.75 גולד. אלטע מעטהארע 30.50—.31 גולד. פער 10000 ליטער פערצענט.

ערד-עפפעל פער 100 קילאגראמם 2,40—2.50 גולדען.

שאפוואללע. אין פארגער וואכע וואר דאס געשעפט שוואך. — עס וואורדען 600 מעטערצער פערקויפט צו 62—64 גולדען דער מטרצטר.

שאפ-פעללע, אין פארינער וואכע וואורדען 35000 שטיק פערשיעדענע גאטטונגען פערקויפט. אונד צוואר דייטשוואללינע 2 60—3.20 גול' פער פאאר. באשקער אונד באנאטער 2,80—3.10 גולד. טירקישע אונד מאצעדאנישע 37—34 גול. סערבישע אונד קראאטישע 115 גול. באסנישע 41—42 גולדען. פער 56 קילא. — (אללעס פער 2 פערצענט.)

לאממ-פעללע. דייטשוואללינע 65—70 גול. באטשקער אונד באנאטער לייכטע 85—95 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

קיטצ-פעללע. צו 110 גול. פער 102 שטיק.

הייטע, וויר נאטירען פער 100 ק' אונגארישע קוההייטע 105—108 גול. אכסענהייטע טראקענע 110—112 גול. ראסהייטע 10.50 .14 גול' פער פאאר. קאלב-פעללע אהנע קאפפע 205—210 גול. פער 100 קילא.

לעדער-געשעפט. קוה-הייטע 6—8-קילא 215—235 גול. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאן 10—14 קילא 162—164 גול. צווייטמאל פערזעטצטע טערצען 16—18 קילא 156—158 גול. דריימאל פערזעטצטע טערצען 19—22 קילא 162—164 גול.

קאלב-לעדער, ברוינע 10—12-ק' 450—165 גול. געגערבטע 6—8-ק' 365—375 גול. פער 100 קילא.

לאטטא-ציהונג פאם 10. פעבער.

וויען	12	54	45	24	87
טעמעשוואר	13	6›	36	51	45
גראץ	53	54	79	44	88

אפפענער שפרעכזאאל.

לעאפאלד פריהערר פאפפער פאן פאדהראדי גיבט אים איינענען זאוויא אים נאמען זיינער קינדער: אדעלע לאווענשטיין, געבארענע פרייפרויא פאפפער פאן פאדהראדי; צעציליע פאן גאלדבערגער דע בודא, געבארענע פרייפרויא פאפפער פאן פאדהראדי; יעאנעטטע שענק, געבארענע פרייפרויא פאפפער פאן פאדהראדי; אדאלפינע פאן ביעדערמאנג-טוראני, געבארענע פרייפרויא פאפפער פאן פאדהראדי; אלעקסאנדער פריהערר פאפפער פאן פאדהראדי; עממי קאהן-שפעיער, געבארענע פרייפרויא פאפפער פאן פאדהראדי; בערטהאלד פרייהערר פאפפער פאן פאדהראדי אונד ארמין פרייהערר פאפפער פאן פאדהראדי; זיינער שוויעגערזאהנע: היינריך פאן גאלדבערגער דע בודא, אדאלף שענק, ראבערט ריטטער פאן ביעדערמאנג-טוראני, דאוויד קאהן-שפעיער; זיינער ענקעל אונד ענקעלינען: קאטהארינא אונד פעליקס לאווענשטיין; אלים אונד ריכארד פאן גאלדבערגער דע בודא; ראבערט אונד וואלעריע שענק; לוציע אונד שטעפאניע ביעדעדמאנג-טוראני; העלענע אונד רודאלף קאהן-שפעיער, טיעף בעטריבט נאכריכט פאן דעם אבלעבען זיינער אינניגסטגעליעבטען אונד האכפערעהרטען גאטטין, בעציעהונגסווייזע מוטטער, שוויעגער- אונד גראסמוטטער, דער

פרייפרויא

עוועלינע פאפפער

פאן פאדהראדי.

געבארענע ראזענטהאל

גראבנייגד-בעזיצערין,

וועלכע צו מיראן מאנטאג דען .5 פעבער נאך לענגערעם ליידען, אים 59 לעבענס-יאהרע זאנפט פערשיעדען איזט

דיא איידישע הילליע דער טהייערן פערבליכענען וואורדע נאך שלאס פאדהראדי איבערפיהרט אונד פרייטאג דען .9 פעבער פארמיטטאגס צור עוויגען רוהע בעשטאטטעט.

פעראנטווארטליכער רעדאקטער:

יקותיאל הלוי לעדערער.

אנצייגע.

בייא ה' לעאפאלד ענגעלמאנן, באניהאד, באהנשטאציאן) זינד זאוואהל הייעריגע, וויא אויך פאריעהריגע ראטה אונד שיללער

כשר ווייגע של פסח

פאן 100 ליטער אויפווערטס צו דען נאכשטעהענדען פרייזען צו האבען:

1881ער ראטה אונד שיללער 10 ביז 12 גולדען.

1882-ער ראטה אונד שיללער 12 ביז 16 גולדען.

דאס געבינדע פערשטעהט זיך צו 2 איין האלב קרייצער ליטער אב באניהאד.

ללאָיד״. — וויר קאָננען עס ניכט גלויבען, דאס עס נאָך זאָלכע שלעכטע מענשען געבען קאַנן.

* (דער פראָוויזיאָנס-שקאנדאל קאמינסקי אונד שווארץ.) דער אָסטעררייכישע רייכסטאג, האט איינע קאָמיסיאָן פאָן דעפוטירטען ענטזענדעט, וועלכע דיא אנגעלעגענהייט דעם הערין קאמינסקי אונטערזוכען אונד דעם רייכסטאגע זאָדאנן בעריכט ערשטאטטען זאָללען, אָב הערר קאמינסקי אלס דעפוטירטער זיינע שטעללונג מיסברויכט האט אָדער ניכט. דער אויסשוס וועהלטע דען גראפען היינריך קלאממארטיניץ צום אָבמאנן דיעזער קאָממיסיאָן. הערר קאמינסקי האט אן דיא שטאאטסאנוואלטשאפט אין וויען פאָלגענדעס טעלעגראמם אבגעזענדעט: „לאָבליכע קאיזער קאָניגליכע שטאאטסאנוואלטשאפט אין וויען! איך פערנעהמע אוים דעם מונדע איניגער פריינדע, דאס איניגע צייטונגען אין וויען דיא נאכריכט געבראכט האבען זאָללען, דיא לאָבליכע ק׳ ק׳ שטאאטסאנוואלטשאפט פערהאלטע זיך געגען דיא איינלייטונג איינעם קרימינאל-פראָצעססעס געגען מיינע פערזאָן אוים אנלאס מיינעם געגען באראָן קארל שווארץ ערהאָבענען ציווילפראָצעססעס אבלעהנענד, וויל אין דער ציווילקלאגע קיין טהאטבעשטאנד אירגענד איינער שטראפבארען האנדלונג פאָרליעגען זאָלל. זאָללטע דיעזעס וואר זיין, זאָ ערזוכע איך מיט ערהאָבענען הענדען, פאָן דיעזעם בעשלוססע אבצוגעהען אונד צו מיינער ענטעהרעטונג דאס שטראפגעריכטליכע פערפאהרען געגען מיך איינלייטען צו וואָללען, ניכט איין צוזאממענגעזעטצטעס געריכט איינעם פאָליטישען קלובס, זאָנדערן דער אָסטעררייכישע אונבעפאנגענע, איבער יעדען פאָליטישען פארטייענהאס ערהאבענע ריכטער זאָלל איבער מיך צו געריכט זיטצען. עס גיבט נאָך ריכטער אין אָסטעררייך! — דר׳ איגנאַץ קאמינסקי בירגערמייסטער אין סטאניסלויא.

* (דיא אונגארישע לאנדעס-אויסשטעללונג.) אין דער פאָרגעסטריגען זיטצונג דעם אונגארישען רייכסטאגעס איזט נון דאס געזעטץ אנגענאָממען וואָרדען, נאָך וועלכעם אים יאהרע 1885 אין בודאפעסט איינע לאנדעס-אויסשטעללונג פעראנשטאלטעט ווירד. דיא לייטונג דיעזער אויסשטעללונג האט דיא אונגארישע רעגיערונג זעלבסט אין דיא האנד גענאָממען.

* (גראף געאָרג פעסטעטיטש געשטאָרבען.) פאָר איניגען טאגען איזט דער גראף טאססילאָ פעסטעטיטש געשטאָרבען אונד געסטערן ווארדע אוים וויען דאס אבלעבען דעם גראפען געאָרג פעסטעטיטש געמעלדעט. ער וואר איינער דער רייכסטען מאגנאטען אונגארנס אים זאלאער קאָמיטאט בעגיטערט. ער ווארדע אים פאָריגען יאהרע פאָם קאָניג צום אונגארישען אָבערסטהאָפמייסטער ערנאננט, אבער ער קאָננטע זיך דיעזער אויסצייכנונג ניכט מעהר לאנגע ערפרייען. דא ער בערייטס אם קראנקענבעטטע וואר, אלס איהן דיעזע ערנעננונג טראף.

* (דיא טיסאעסלארער פרויען אין דער באָרזע.) הערר סאבאָלטשי, דער בעקאננטליך דיא פינף פרויען דער אין ניירעדיהאזא פערהאפטעטען יודען צור אודיענץ ביים יוסטיצמיניסטער אונד ביים מיניסטערפרעזידענטען פיהרטע — אונטערצאָג זיך פאָרגעסטערן דער מיהע, דיא ארמען, ניעדערגעשלאגענען פרויען איין וועניג דאדורך צו ערהייטערן, אינדעם ער איהנען דיא מערקווירדיגקייטען אונזערער הויפטשטאדט צייגטע. אונטער אנדערעם צייגטע ער איהנען אויך דאס נייע, פראכטפאָללע באָרזענגעביידע. אונטער דען באָרזיאנערן מאכטע דיא קאָמישע ערשיינונג אויפזעהען, וויא איין יונגער מאנן פינף ווייבער אין דער שטאדט הערומפיהרע! באלד ערפוהרען זיא יעדאָך, דאס דיעזע פינף ווייבער איגענטליך דיא פרויען דער אונגליקליכען פערהאפטעטען יודען אוים טיסאעסלאר זינד. דא שוואנד פלאָטצליך יעדע שפאָטטזוכט, דיא אונטער דען באָרזיאנערן געוואָהנליך הערשט, אונד עס קאם דיא עכט יידישע בארמהערציגקייט צור פאָללען געלטונג. דיא באָרזיאנער שאָססען נעמליך אלזאָגלייך געלד צוזאממען, אונד אין וועניגען אויגענבליקען וואר דיא סוממע פאָן 400 גולדען אויפגעבראכט, דיא דען אונגליקליכען פרויען אלס אונטערשטיטצונג איינגעהענדיגט ווארדע.

* (וואלאכישע געמיינהייט.) אוים בוקארעסט ווירד בעריכטעט: בעקאננטליך וואר צור צייט דעם בערלינער קאָנגרעססעס הערר בראַציאנו רומענישער פרעזידענט הערר קאָגאלניצעאנו הינגעגען רומענישער מיניסטער דעם אייסערן. היינטע איזט קאָגאלניצעאנו איינפאכער דעפוטירטער, וועהרענד בראַציאנו נאָך אימער מיניסטערפרעזידענט איזט. אלליין הערר קאָגאלניצעאנו מאָכטע הערדען בראַציאנו שטירצען, אום דיא שטעללע איינעם מיניסטער-פרעזידענטען אן זיך צו רייסען. דאס איזט נאטירליך איין איינפאכער פאָליטישער קאמפף, אום דען זיך ווייטער ניעמאנד צו קיממערן העטטע! אלליין קאָגאלניצעאנו בעגעהט דאבייא געמינדהייטען, דיא עבען נור פאָן איינעם וואלאכישען שטאאטסמאנע צו ערוואַרטען זינד. אין דער קאממער- (פארלאמענט-) זיטצונג פאָם 9. דיעזעס זאגטע נעמליך קאָגאלניצעאנו: „וויר האבען יענע בעשטיממונג אין אונזערעם געזעטצע, וועלכע דיא רעכטע דער יודען בעשרענקטע, שטרייכען מיססען, וויל דער בערלינער קאָנגרעס עס אויסגעשפראָכען, דיא אונאבהענגיגקייט רומעניענס פאָן דער טירקייא נור אונטער דער בעדינגונג אנערקעננען צו וואָללען, ווענן וויר דיא יודען עמאנציפירען. — יא וואָהל! אבער ווער האט שולד דאראן, דאס דער קאָנגרעס אונס דיעזע הארטע בעדינגונג געשטעללט האט? דער מיניסטער-פרעזידענט בראַציאנו, וועלכער אין בערלין מיט דען פערטרעטערן דער „איזראעליטישען אלליאנץ״ „אים געהיימען״ עס אבגעמאכט, דאס רומעניען דיא יודען אָמאנציפירען ווערדע. נור אלס דער קאָנגרעס ערפוהר, דאס הערר בראַציאנו אין דיא עמאנציפאציאָן דער יודען געוויללינגט האט, ערלייבטע ער זיך איינע איינמישונג אין אונזערע אינגערן אנגעלעגענהייטען אונד אונס דיא יודען-עמאנציפאציאָן פאָרצושרייבען מיט דען דראָהונג, זאָנסט דיא אונאבהענגיגקייט רומעניענס ניכט אנצוערקעננען!״ — זאָ ווייט דיא דורך אונד דורך געמיינע אייסערונג דעם הערין קאָגאלניצעאנו, דער דא אנדייטען וויל, דאס בראַציאנו זיך אים געהיימען פאָן דער איזראעליטישען אלליאנץ קויפען ליעס, אום פיר דיא יודען-עמאנציפאציאָן צו ארבייטען. אויף דיעזע וועיזע זוכט דיעזער געמיינע וואלאכע דאס פאָלק געגען בראַציאנו צו רייצען אונד דעססען שטורץ הערבייאצופיהרען!

* (צור גלייכבערעכטיגונג דער רוסישען יודען.) אוים פעטערסבורג ווירד געמעלדעט: אללע אין פערבינדונג מיט דעם מיניסטעריאום דעם אינגערן איינגעזעטצטע קאָממיססיאָנען צור צוזאממענשטעללונג פאָן ערהעבונגען איבער דיא יודענפראגע זינד איינגעשטעללט וואָרדען אונד דאס פאָן דעמזעלבען געזאממעלטע מאטעריאל איזט דער געזעטצגעבענדען אבטהיילונג דעם קאיזערליכען שטאאטס-ראטהעס איבערוויעזען וואָרדען. דיעזע מאסרעגעל איזט פאָן ניכט צו אונטערשעטצענדער בעדייטונג, דענן זיא שיינט דאראויף הינצוווייזען, דאס מאן אין דען האָכסטען קרייזען דאראן דענקט, איינען ענטשיידענדען שריטט פאָרווערטס צו טהון אין דער פראגע דער רעליגיאָזען אונד בירגערליכען גלייכבערעכטיגונג דער יודען. איין זאָלכער שריטט, דער אין ערסטער ליניע

דער אלליינהערשאפט שטרעבע. ער בעשלאָס דאהער, איהן אוים דעם וועגע צו רייסען. דער בעפעהל קאם פאָן ראָם, אונד דער מיטקאיזער פיעל דורך דאס שווערט. אורזיצינוס וואר וויא פאָם דאָננער גערירט. „גאללוס טאָדט, פאָם קאיזערליכען מייכעלמאָרדער געמאָרדעט!״ (ריעף ער אוים) „אָה, אורזיצינוס, וואס ווירד דאנן דיין לאָז זיין?!״ ער אָפפנעטע מיט ציטטערנדער האנד דיא אנדערע דעפעשע. זיא וואר אן איהן פאָן ראָם זעלבסט דאטירט, אונד בעפאהל איהם בייא דער האָכסטען אונגנאדע, דיא איינגאהמע פאָן סעפור זאָפאָרט צו בעווערקשטעלליגען, דא יעדע פערצאָגערונג אלס באָזער וויללע אנגעזעהען ווערדען ווירדע. עס ווארדע איהם דייטליך צו פערשטעהען געגעבען, דאס דער אויפשטאנד דער יודען נור איהם אונד זיינען פערפאהרען צוגעשריעבען וואורדען. נור דער שנעללסטע זיעג קאָננע איהן רעטטען, זאָנסט ווירדע איהם אלסבאלד דער פראָצעס געמאכט ווערדען. איינע אונגעגליכע ביטטערקייט ערפיללטע דיא זעעלע דעם ווילדען, אבער טאפפערן אונד ערפאהרענען פעלדהעררן. ער וואָללטע נאָך איינען פערזוך מאכען, אונד ער ליעס יוחנן דען משומד רופען.

אם אנדערן מאָרגען טראט איין פארלאמענטאַר פאָר דיא נייע מויער דער שטאדט, מיט איינער ווייססען פאהנע פערזעהען. הונא ווארדע גערופען אונד בעוויללינטע איינע אונטערערדונג פיר דען, וועלכען אורזיצינוס זענדען ווערדע. דיא ווייסע פאהנע ווארדע אויסגעשטעקט, דאס ניגיעריגע פאָלק פאָן סעפור פערזאממעלטע זיך אויף דער מויער, זאָ וויט דיעזע רוים דאצו באָט. פלאָטצליך ערשיען אויף דעם רוימע צווישען דער אלטען אונד נייען מויער — יוחנן דער משומד אין איינעם קאָסטבארען פריעסטערגעוואנדע אונד מאכטע דאס צייכען, שפרעכען צו וואָללען. זאָוויא דאס פאָלק איהן ערבליקטע, שריע עס: „ניעדער מיט דער פאהנע! וויר וואָללען איהן ניכט האָרען, דען פעררעטהער, דען מאָרדער דעם „נשיא״!״ אבער הונא בעפאהל מיט דאָננערשטיממע רוהע; זיא זאָללטען איהן אנהאָרען אונד אנטוואָרטען, דאמיט דער ראָמער ערקעננע, דאס דיא פערטהיידיגונג פאָן סעפור דיא פרייע טהאט פרייער מעננער זייא. מאן געהאָרכטע איהם, עס וואַרד שטיללע, דאס יעדעס וואָרט אויך אין ווייטער ענטפערנונג געהאָרט ווערדען קאָננטע.

„מעננער פאָן סעפור!״ (האָב „יוחנן״ אן) „האָרט אויף מיינע וואָרטע. ווער איך געזאגט, דאס איך איך האססע, דער האט איך בעלאָגען. יא, איך ליעבע איך, מיינע ברידער אין יודא, איך ליעבע איך מעהר אלס אללע דיא, וועלכע איך צו דעם קריעגע אויפגעשטאכעלט. אבער איך פערשטעהע מיינע ליעבע אנדערס, אונד ווינשע דאס גליק דעם פריעדענס איך צוריקצובריגגען. דארום האָרעט אויף מיין וואָרט. נענוג זינד דער גרייעל געשעהען. זעהעט איהר ניכט צאהללאָזע לייכען דען פאָגעלן דעם הימעלס אונד דעם געווילדע דעם פעלדעס צום פראַסע הינגעוואָרפען? אייערע שטעדטע זינד צו טרימערן געוואָרדען, אויף אייערן פעלדערן וואכסען דאָרנען אונד דיסטעלן, אייערע שטראסען זינד פעראָדעט, — איהר אלליין, מעננער פאָן סעפור זייד נאָך איבריג, אונד איהר קאָננט גלויבען, דאס איהר אלליין דער וועלטהערשערין ראָם ווידערשטעהען קאָננט? וואס קאנן אייער לאָז זיין? נאָך איניגע טאגע, פיעללייכט אויך איניגע וואָכען, אונד אייער שטאָלצע שטאדט ליעגט אין טרימערן וויא סאפעד אונד אללע שטעדטע יודעא׳ס. אייערע פרויען אונד קינדער שמאכטען אין דער שקלאווערייא אונד איהר זעלבסט ווערדעט צום פראַסע דעם שווערטעס געוואָרדען! קאָננט איהר היעריבער צווייפעלהאפט זיין? וואָללט איהר נאָך פערנער דענען פאָלגען, דיא אייערע פערבלענדונג בענוטצען, אום אייך אין דיעזעס פערדערבען צו שטירצען? קעהרעט אויף אייערעם וועגע אום — איך טראגע אייך פערזאָהנונג ענטגעגען, פערצייהונג אללעם געשעהענען, וויעדערהערשטעללונג אייערער שטאדט, אייערעס וואָהלשטאנדעס, אייערער פרייהייט! נור דיא וועניגען דיא איך פערפיהרט האבען, זאָללען דיא גערעכטע שטראפע ערליידען, אללע אנדערן אבער פרייא אויסגעהען, אונד ניעמאנד צור רעכענשאפט געצאָגען ווערדען פיר דאס פאָרגעפאללענע. יא, דיא האנד דעם קאיזערס וויל נאָך מעהר טהון, זיא וויל אייך דאס געשענק זיינער גנאדע ביעטען, אינדעם ער דענען ערזאטץ פערהייסט, דיא שאדען ערליטטען, דענען אויסהילפע, דיא אין איהרעם בעזיטצטהום הערונטער געקאָממען . . . .״

דאס פאָלק אויף דען מויערן האטטע דען זיסען וואָרטען דעם משומד אויפמערקזאם צוגעהאָרט. וואַרען דיא ערסטען וואָרטע דעם פערהאסטען משומד מיט האָהנישעם געלעכטער בעאנטוואָרטעט וואָרדען, זאָ האָרכטען דיא האָרער בייא דער אויפצעהלונג זיינער פערהייסונגען אימער מעהר אויף. אימער טיעפער ווארדע דיא שטיללע, איין נאכדענקען פלאָג איבער מאנכעס געזיכט, אונד ווענן היער אונד דא דער רוף ערטאָנטע: „דאס איזט אללעס לוג אונד טרוג!״ זאָ ריעף מאן פאָן אללען זייטען: „שטיללע, שטיללע!״ יעטצט אבער, נאָך איינער קליינען פויזע, ערהאָב זיך דער משומד און דער גאנצען לענגע זיינער געשטאלט, אונד מיט נאָך שטערקערער, יא קרייטשענדער שטיממע ריעף ער: „וואָללעט איהר דיעס אללעס האבען, פריעדען, גליק אונד רייכטהום, צופריעדענהייט אונד עהרע, זאָ אָפפנעט דיא טהאָרע, שטראָמעט הערויס אונד פאָלגעט דיעזעם צייכען!״ אונד פלאָטצליך צאָג ער איין גאָלדענעס, מיט עדעלשטיינען בעזעטצטעס „קרוציפיקס״ אונטער זיינען קליידערן הערפאָר, אונד האָב עס מיט אויסגעשטרעקטעם ארמע אין דיא האָהע, דאס דיא שטראהלען דער זאָננע גלענצענד דאראויף פיעלען. „יא, (פוהר ער פאָרט) דיעס איזט דאס צייכען, וואָרין וויר אללע זיעגען ווערדען, דיעס דאס צייכען דעם היילס אונד דעם פריעדענס! צו איהם ווענדעט איך איהר פערלאָרענען שאַפע, דיא איהרע הירטען אירערע געלייטעט האבען!״

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

לעהרטען פאמיליע; דער „שמן רוקח" וואר זיין גראָספאטער, דער „שערי תורה" זיין פאטער, דרייא אונגארישע ראבבינער. דארונטער אויך דער סאנטאָער ראבבינער ליפשיטץ, זינד זיינע נעפפען. בלאָך האט נור אויס אבזונג פיר זיינע פאמיליע דאס „רבנות" אין לייפניק ערהאלטען; דענן אונטער דען מעהרישען ראבבינערן וואר ער איינער דער וועניגער געלעהרטען, אונד שאָן אלס „בחור" האט ער פאָן זיינעם „רבי" אנגהאָרען מיססען, דאס ניכטס אויס איהם ווערדען ווירד. דער „רבי" קאָננטע פרייליך ניכט וויססען, דאס אין בודאפעסט איין ראבבינערסעמינאר ערריכטעט ווירד, וואָ דיא רעגיערונג אונד דיא לאנדעסקאנצלייא איינען אָרטהאָדאָקסען ראבבינער הינייןזעטצען וואָללטע אלס לאָקשפייזע פיר דיא אָרטהאָדאָקסען. אבער דיעזע זינד קיינע זאָ דוממען פישע, אום איינס נעטץ צו געהען, אונד זיא פעראבשייען דאס סעמינאר היטע נאָך מעהר וויא פריהער. וואס וויללל אלזאָ דיא לאנדעסקאנצלייא אונד דיא רעגיערונג הערויסברינגען? וואָצו טראגען זיא דיא מאסקע נאָך וייטער? זיא זאָללען זיך פרייא אונד אָפפען ערקלערען, דאס זיא דען פאָרטשריטט וואָללען, אונד דיעזען ווילדען אָרטהאָדאָקסען אויס דעם סעמינאר שאפפען, דער איין „פאנגערמאניסט" איזט. (דאס הייסט, איינער, דער אללע דייטש מאכען וויללל.) עס הייסט אים תלמוד „יתמו חטאים מן הארץ", דיא זינדער זאָללען וועגגעשאפפט ווערדען פאָן דער ערדע, מאן זאָלל ניכט לעזען „חטאים" דיא זינדער, זאָנדערן „חטאים" דיא זינדען. ווענן מאן נון דיא זינדע, דיא מאן בעגאנגען האט, דאדורך דאס מאן דיעזען דייטשען אָרטהאָדאָקסען אינס סעמינאר געזעטצט האט, גוטמאכען אונד איהן פאָרטשיקען ווירדע, זאָ מאכטע אויך דיא אָרטהאָדאָקסיע פערשווינדען. — זאָ שרייבט דער אנטיסעמיט ווערהאָוואי „תורה" מיט איינער יידישען פעדער, אן דער איבריגענס אויך קיינע ברכה זיין קאנן, דענן „כל המחבר לטמא, טמא", ווער זיך מיט דעם אונריינען פערבינדעט, איזט זעלבסט אונריין.

*) (דאס פרעטענדענטען־געזעטץ.) דאס הייסט דאס געזעטץ געגען דיעיעניגען, דיא אויף דען פראנצאָזישען טהראָן אנשפריך מאכען קאָננטען, וועלכעס דיא רעגיערונג אין פראנקרייך פאָרגעלעגט האט, איזט ניכט אנגענאָממען וואָרדען, אונד דעסהאלב האט דאס מיניסטעריאום אבגעדאנקט. לעאָן שאי, איין יודע דער שאָן איינמאל פינאנצמיניסטער וואר, איזט פאָם פרעזידענטען אויפגעפאָדערט וואָרדען, איין נייעס מיניסטעריאום צוזאממענצושטעללען, וואס ער אויך טהון ווילל. ער וואר עס אויך, דער איינען אנטראג איינגעבראכט האט, דער מיט שטיממעהרהייט אנגענאָממען וואָרדען איזט, אונד דער דיא פאָרלאגע דער רעגיערונג צום פאללע געבראכט האט. זיין אנטראג לויטעט, געגען דיא פרעטענדענטען, וועלכע עטוואס געגען דיא רעפובליק אונטערנעהמען, איזט דיא אונטערזוכונג איינצולייטען. עס הייסט פערנער, דאס פרינץ יעראָמע זיך אין בעלגיען ניעדערלאססען ווירד.

*) (איינע שאָנע איבעררא־שונג.) אים פאָלקסמינדע איזט איין שפריכוואָרט: „דיא קוה איזט איבערס דאך געפלאָגען" עס גלייבט אבער ניעמאנד דאראן. אין פרעסבורג איזט אבער דיעזער טאגע איין זאָלכעס וואונדער געשעהען, וואָ איינע קוה צוואר ניכט איבערס דאך געפלאָגען, אבער ביז אין דען צווייטען שטאָק איינעס הויזעס געשטיעגען איזט —, דא וואר זיא יא שאָן ניכט וייט פאָם דאך. איינעם הייזיגען בלאטטע ווירד דיעסבעציגליך אוס פרעסבורג געמעלדעט: איינע שייא געוואָרדענע קוה ענטריס זיך איהרעם טרייבער, אונד ראננטע אין איהרעם לויפע איין יונגעס מעדכען ניעדער, וועלכעס אָהנמעכטיג וואורדע, אונד שטירמטע דורך דען פאלפי־גארטען צום גראָססען טהאָרע הינייס אונד געראדעאוס אין דאס הויז נומ׳ 76 אין דער שלאָסשטראססע. אין דער טהאָר־איינפאהרט שטאנד איין „בחור", וועלכער פאָן דער וויטהענדען קוה ניעדערגעשטאָסען וואורדע. דאנן ראננטע דיא קוה דיא ענגע האָלצשטיעגע הינויף, אונד געלאנגטע אָהנע אללע הינדערניססע ביז צו דער אים צווייטען שטאָקווערקע געלעגענען וואָהנונג דעם אָבערראבבינערס הערדן ב׳ שרייבער. דאָך וואורדע נאָך רעכטצייטיג דיא צימטערטהירע פערשלאָססען אונד דעם אונגליקזאמען גאסטע דער איינטריטט פערוועהרט. דיא קיכענטהירע שטאנד יעדאָך אָפפען אונד דיא קאָכין געראדע מיט דער בערייטונג דעם מיטטאגעססען בעשעפטיגט, אלס פלאָטצליך דיא קוה פאָר איהר שטעהען בליעב. דיא קאָכין, דיא אהנונגסלאָז ביים העערדע שטאנד, פינג אן אויס לייבעסקרעפטען צו שרייען, זאָ קאמען שנעלל דיא הויזלייטע צוזאממען. דענען עס מיט מיהע געלונגען איזט, דיא קוה פעסטצוהאלטען, ביז דיא טרייבער מיט שטריקען קאמען אונד דיא ווילדע קוה געבונדען האבען. 15 פערזאָנען האטטען צו טהון, אים דיא קוה אויס דיא וואָהנונג צו שאפפען. דיא קאָכין איזט פאָן דעם שרעקען ערנסטליך ערקראנקט. ווענן עס איין אָכס געוועזען וועריע, זאָ העטטען וויר פערמוטהעט, דאס שימאָנ׳ס „רוח" אין דענזעלבען געפאהרען איזט —.

*) (וויעדער איין אנטיסעמיט וועניגער.) ריכארד וואגנער דער בעריהמטע דייטשע מוזיק־קינסטלער, איזט אין ווענעדיג אם 13. דיעזעס פלאָטצליך געשטאָרבען. וואגנער איזט דער שוויעגערזאָהן פאָן פראנץ ליסט דעם בעקאננטען אונגארישען קלאווירקינסטלער. ליסט האט וויא אונזערן לעזערן בעקאננט איזט „תשובה" געטהאָן, ער האט דיא איבער דאס יודענטהום אין זיינעם ביכע געמאכטען „שלעכטען וויטצע" אין איינעם אָפפענען שרייבען ענטשולדיגט, אונד זיך אלס בעסטער פריינד דער יודען פאָרגעשטעללט; זיין שוויעגערזאָהן ריכארד וואגנער איזט יעדאָך אלס הארטנעצ־זאָטענער אנטיסעמיט געשטאָרבען.

*) (צאהלונגסאיינשטעללונג.) דיא נאהמהאפטע מאנופאקטורוואארען־ אונד געטריידעפירמא פאָלאטשעק ם וויטווע אונד זאָהן אין נאדי־קאראָל האט דיא צאהלונגען איינגעשטעללט. דיא שולדען דער פירמא בעלייפען זיך אויף מעהר אלס 500,000 גולדען, דאס איזט איינע האלבע מיליאָן אונד ציעהען דיא פעסטער אונד וויענער גראָסהענדלער שטארק אינס מיטלייד. פעסט אלליין זאָלל מיט 150,000 גולדען בעטהייליגט זיין. שטארק בעטהייליגט זינד אויך דיא שפארקאססען פאָן נאדי־קאראָל, דעברעצין, גראָסווארדיין אונד סיגעט. דאס פערמאָגען דער גענאננטען פירמא דירפטע 40 פראָצענט אין אויסזיכט שטעללען.

*) (אן דער שוועללע דעס גליקעס.) אים גראָסווארדיינער איזראעליטישען טעמפעל זאָללטע יינגסט איינע טרויאונג שטאטטפינדען. אללעס וואר בערייטס פערזאממעלט אונד מאן ווארטעטע נור נאָך דעם ראבבינערס. פלאָטצליך טראט איין הערר אויף דען ברייטיגאם צו אונד פאָדערטע ערסט לייזע, דאנן לויט דיא בעצאהלונג דער שולד, דא ער איהן זאָנסט אלס דעזערטער אנציגען ווערדע. דער ברייטיגאם פערמאכטע דיעס ניכט אים טעמפעל, וואָרויף זיך דער פרעמדע ענטפערנטע, אום נאָך איינער צייט פאָן פאָליציסטען בעגלייטעט, וויעדער צו ערשיינען. דער ברייטיגאם דער ווירקליך אלס דעזערטער אונטער פרעמדען נאמען אין גראָסווארדיין לעבטע, וואורדע פאָן דער „חופה" וועג פערהאפטעט. דיעס מעלדעט דער „פעסטער

פאָלליעטאָן.

דער העלד פאָן סעפור.

(28־טע פאָרטזעטצונג.)

„הא, (רייף מרים אויס) דוא, הונא, אונד יודא זינד גראָס אונד דעם ריגעם ווירדיג. . . אבער ווענן אויך דיעזע צווייטע מויער דאסזעלבע שיקזאל עראיילט, דענן אורזיצינוס קאנן אונד ווירד ניכט אבלאססען, וואס זאָלל דעססען דאס ענדע זיין?"

„זייא ניכט זאָ שוואכמיטהיג, מרים, (זאגטע הונא) וואס איזט דיר הייטע? האט דיך דיא לייכטע שראמע אן מיינעם ארמע זאָ הארט געטראָפפען, זאָ שווער ניעדערגעדריקט? איי, דיך האט דאס גליק פערוואָהנט. וויילל איך ביז הייטע אונפערזעהרט אויס אללען קעמפפען אין דיינע ארמע צוריקגעקעהרט בין, שרעקט דיך דער ערסטע טראָפפען בלוטעס דער מיינען אדערן ענטצאָגען ווירד, ביז צום פערצאגען? ניכט דאָך, יעטצט ערסט בעווייזע, דאס דוא דאס ווייב איינעס פעלדהערן ביזט, דער ניכט אָהנע ערפאָלג דיין וואָרענפינקעל מיט דעם שווערטע פערטוישט האט. ווענן אויך דיא צווייטע מויער געפאללען, זאָ ווערדען וויר דיא דריטטע ערריכטעט האבען, אונד דיעזע שטאדט איזט גראָס גענוג, אום נאָך אויף יאהרע הין רוים צו נייען באָללווערקען צו ביעטען. פאָר אללעם פערגיס אבער ניכט, דאס וויר נאָך איינען בונדעסגענאָססען האבען, דער זיינע הילפע צור רעכטען צייט זענדען ווירד! האט ער אונס ניכט פאָר דרייא טאגען, פיר דיעזע יאהרעסצייט וואונדערבאר גענוג, דיא שטארקען רעגענגיססע געשיקט, דיא אללע אונזערע ברוננען וויעדער ביז אן דען ראנד געפיללט? דיעס זייא אונס איינע בירגשאפט פיר מעהר אונד גראָסערעס."

„וואס מיך זאָ שווער בעדריקט, (זאגטע מרים) דאס איזט דיא פלאממענזיילע, דיא אין פאָריגער נאכט דען הימעל זאָ פורכטבאר דורכגליהטע, דאס איהר ווידערשיין ביז אין דיא פענסטער דיעזעס טהורמעס דראנג. . . . איך ווייס עס וואָהל, עס וואר דיא ברעננענדע שטאדט סאפער, דאס מיט פלאממענשריפט אין דיא וואָלקען צייכנעטע: סאפער, דאס האָהע, גראָסע, ווייזהייטספאָללע סאפער איזט ניכט מעהר! . . . אונד וויא ווירד עס טיבעריא ערגאנגען זיין? הינטער דען האָהען פערבאָרגען, קאנן עס אונס זיינע צייכען ניכט זיכטבאר מאכען, אונד מיר ניכט פערקינדען, אָב דיא שטעטטע מיינער קינדהייט אונד יוגענד, אָב דאס הויז מיינער פאטער נאָך בעשטעהט?! . . ." מרים בעדעקטע מיט איהרען הענדען איהר קוממערדורכצאָגענעס אנגעזיכט.

הונא ווייפצטע טיעף אויף. איך וויל דיר ניכט פערבערגען, טהייערעס ווייב סאפער איזט ניכט מעהר; געסטערן פריה פיעל עס דורך פערראטהעריא פאָן סאמאריטאנערן, וועלכע דיא טהאָריכטען פיהרער געגען מיינען אויסדריקליכען וויללען אין דיא שטאדט צוריקגעלאססען האטטען. אבער אויך טיבעריא איזט ניכט מעהר אונזער. יוחנן דער משומד, דער דיא שוואכען דיעזער שטאדט נור צו גענויא קאננטע, פיהרטע דיא פיינדע נעכטליכער ווייזע אויף הונדערטען שיפפען אן איינע פערנאכלעססיגטע שטעללע דעם שוואכבעפעסטיגטען אופערס, אונד זאָ דראנגען דיא ראָמער הינייין, האבען אבער דיא שטאדט זעלבסט אויף בעפעהל דעם וויצעקאיזערס גאללוס פערשאָנט . . . זאָ זינד עס אללערדינגס נאבארא אונד סעפור אלליין, וועלכע האָך אויף איהרען בערגעספיטצען, דעם ראָמער ווידערשטעהען אונד מיט נאָכט פיר איממער ווידערשטעהען ווערדען! נון, מרים, וויר זינד אונשולדיג אן דעם בלוטע אונזערעס פאָלקעס, דאס אין שטראָמען דען באָדען אונזערער פאטער טרענקט. ניכט איך, ניכט דיעזע אונד יענע האבען דען אויפשטאנד געמאכט אונד דיא ערהעבונג אונזערעס פאָלקעס בעווירקט. דיעזעס זעלבסט האט איהן געמאכט, אונזערע פיינדע האבען איהן מיט טוזענד טייפלישען קינסטען אינ׳ס לעבען גערופען. וויר קאָננען מיט רוהיגעם בעוואוסטזיין אין דיא פייערפלאממען אונד אויף דאס מאָרדפעלד בליקען. אבער דאס אללעס מאכט ניכטס! דארום ווערדען וויר פריש אונד מוטהיג אנ׳ס ווערק געהען! נור דער פייגלינג ווייכט צוריק. מיט אונס איזט גאָטט!"

אונד מיט דיעזען וואָרטען אומשלאנגען דיא ארמע הונא׳ס זיין ווייב אונד זיא לעגטע איהר הויפט אן זיינע ברוסט, אונד איהר מונד פאנד דען זיינען, אונד אין איינעם הייסען קוססע זאגטען זיך איהרע זעעלען: וויר זינד איינס, אונד וואס אונס בעשיעדען, עס פינדעט אונס ביי איינאנדער אונד געראָרט אונס געמיינזאם אן, זייא עס זיעג, זייא עס אונטערגאנג!

XIX.

וואונדער דער טאפפערקייט פאָן בידען זייטען!

דיא מויער דער שטאדט וואר אן פערשיעדענען שטעללען איינגעשטירצט. אלס אבער דיא ראָמער נאָך איינעם פורכטבארען קאמפפע דורך דיא ברעשען איינגעדרונגען, זאהען זיא זיך צו איהרעם ענטזעטצען פאָר איינעם טיעפען גראבען אונד איינער נייען האָהערען אונד שטערקערען מויער, דיא נאָך שווערער צוגענגליך וואר. מוטהלאָזינקייט איבערפיעל אללע פיינדע.

אורזיציגוס טאָבטע אונד ראסטע, דענן ער זאה זיך יעטצט נאָך ניכט פיעל וייטער געקאָממען, אלס ער צו אנפאנג דער בעלאגערונג געוועזען. אבער עס קאם פיר איהן נאָך איין הערטערער שלאג הינצו. ביי דער ריקקעהר פאָם שטורמע פאנד ער צווייא דעפעשען פאָר. דיא איינע מעלדעטע איהם דען טאָד זיינעס איינציגען בעשיטצערס, דעס וויצע־קאָניגס גאללוס. דער אייטלע, איפערזיכטיגע אונד טיקישע קאיזער קאָנסטאנטיאוס האטטע דאס גראָסע אנזעהען, וועלכעס גאללוס אין אללען אָסטליכען פראָווינצען דעס שטאאטעס זיך ערוואָרבען, לאנגע שאָן מיט מיסטרויען וואהרגענאָממען. באלד בילדעטע ער זיך איין, דאס גאללוס נאָך